

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Наукова бібліотека імені М. Максимовича
Інформаційно-бібліографічний відділ

Вища освіта та наука : інформаційний бюлетень

Випуск 5 : Реформування вищої освіти в Україні

Київ 2025

Вища освіта та наука : інформаційний бюлетень / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Наук. б-ка імені М. Максимовича, Інформ.-бібліогр. від. ; [упоряд. В. Матюха. – Київ : [б. в.], 2025. – Вип. 5 : Реформування вищої освіти в Україні. – 44 с.

Представлено список наукових публікацій освітнього спрямування з фондів Наукової бібліотеки імені М. Максимовича та мережі Інтернет. Викладені теоретико-методологічні та теоретичні практики наукової діяльності у вищих навчальних закладах; висвітлені технології наукової діяльності на прикладі педагогічної синергетики, психології, екології, інженерної механіки та економіки. Наведені методи аналізу сучасних знань та методика проектування науково-педагогічної діяльності; форми її організації та розвитку у вищій школі України, що ступила на шлях до глобалізації освітньої діяльності зі збереження національних традицій. Бюлетень має систематизувати і поширювати сучасні наукові знання для покращення якості освіти здобувачів, аспірантів, фахівців європейського і світового рівня, а також для особистісного розвитку. Містить нормативні документи в галузі освіти, наукові статті викладачів закладів вищої освіти, матеріали з монографій, конференцій та інші документи.

Буде корисним для викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів, менеджерів освітньої системи вищої професійної школи тощо.

ЗМІСТ

Нормативні документи в галузі освіти та науки.....	4
Історія освіти в Україні.....	5
Реформування освіти в Україні.....	10
Адаптація студентів до навчального процесу.....	18
Освіта в умовах російсько-української війни.....	19
Вища освіта за кордоном	21
Якість освіти	22
Інноваційна діяльність у закладах освіти України	23
Київський національний університет імені Тараса Шевченка.....	24
Бібліотечна освіта.....	27
Вища військова освіта.....	27
Вища медична освіта	29
Вища педагогічна освіта	30
Сільськогосподарська освіта	31
Вища філологічна освіта	32
Вища юридична освіта	34
ІТ-освіта	35
Діячі освіти України та світу	36

Нормативні документи в галузі освіти та науки

1. **Комітет** з питань освіти, науки та інновацій рекомендує Верховній раді прийняти за основу законопроект про Національну систему кваліфікацій // *Голос України*. – Київ, **2025**. – 5 квіт. (№ 67). – С. 6.

2. **Про внесення** змін до деяких законів України щодо підтримки наукової роботи в закладах вищої освіти : Закон України від 6 червня 2024 р. № 3791-XI // *Голос України*. – Київ, **2025**. – 9 квіт. (№ 69). – С. 7.

3. **Про внесення** змін до деяких законів України щодо сприяння розвитку волонтерської діяльності серед здобувачів освіти : Закон України від 8 січня 2025 р. № 4186-IX // *Урядовий кур'єр*. – Київ, **2025**. – 8 трав. (№ 93). – С. 3.

4. **Про внесення** змін до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) : постанова Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2025 р. № 426 // *Урядовий кур'єр*. – Київ, **2025**. – 17 квіт. (№ 79). – С. 7.

5. **Про затвердження** операційного плану заходів на 2025–2027 роки з реалізації Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 березня 2025 р. № 260-р // *Урядовий кур'єр*. – Київ, **2025**. – 2 квіт. (№ 68). – С. 4–5.

6. **Про затвердження** Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Молдова про взаємне визнання документів про освіту та наукові ступені : постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2025 р. № 490 // *Урядовий кур'єр*. – Київ, **2025**. – 2 трав. (№ 89). – С. 6.

7. **Про затвердження** Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки про співробітництво в галузі освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 9 травня 2025 р. № 538 // *Урядовий кур'єр*. – Київ, **2025**. – 15 трав. (№ 98). – С. 4.

8. **Про намір** Уряду України не ставати учасником Угоди між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Білорусь про

співробітництво в галузі вищої та післядипломної (післявузівської) освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 14 березня 2025 р. № 298 // Урядовий кур'єр. – Київ, 2025. – 20 берез. (№ 59). – С. 6

9. **Про призначення** академічної стипендії Кабінету Міністрів України аспірантам закладів вищої освіти на 2025/26 навчальний рік : розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 квітня 2025 р. № 303-р // Урядовий кур'єр. – Київ, 2025. – 11 квіт. (№ 75). – С. 12.

Серед стипендіатів – аспіранти КНУ імені Тараса Шевченка: Х. М. Мацьона, А. С. Москвич, І. А. Ступак.

10. **Про призначення** державних стипендій видатним діячам освіти : Указ Президента України від 29 квітня 2025 р. № 257/2025 // Урядовий кур'єр. – Київ, 2025. – 1 трав. (№ 88). – С. 4.

11. **Про призначення** довічних державних стипендій видатним діячам освіти : Указ Президента України від 29 квітня 2025 р. № 254/2025 // Урядовий кур'єр. – Київ, 2025. – 1 трав. (№ 88). – С. 4

12. **Про розподіл** у 2025 році коштів з разрахунка для задоволення потреб освіти і науки, відкритого Міністерством освіти і науки в Національному банку, на забезпечення безпечного освітнього середовища : постанова Кабінету Міністрів України від 9 травня 2025 р. № 536 // Урядовий кур'єр. – Київ, 2025. – 15 трав. (№ 98). – С. 3.

Історія освіти в Україні

13. **Андрусишин Б. І.** Український сектор європейського правового освітнього простору 2030-х рр. ХХ ст. / Б. І. Андрусишин // Українське правознавство в антропологічному вимірі та європейському правовому просторі: історія, сучасність, перспективи : до 70-річчя Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України : матеріали XL Міжнар. іст.-прав. конф., 30 трав. – 2 черв. 2019 р., м. Умань / Міжнар. асоц. істориків права, Ін-т

держави і права ім. В. М. Корецького НАН України [та ін.]. – Київ ; Херсон , 2020. – С. 42–47.

14. **Бойчук Ю.** Історія підготовки фахівців зі спеціальної освіти в Сковородинівському університеті: виникнення, становлення, розвиток / Ю. Бойчук, В. Коваленко // Новий колегіум. – Харків, 2024. – № 4 (116). – С. 107–113.

15. **Боярська-Хоменко А.** 220 кроків у майбуття. Харківському національному педагогічному університету імені Г. С. Сковороди – 220! / А. Боярська-Хоменко // Освіта і суспільство. – Київ, 2025. – № 2 (83). – С. 20–23.

16. **Вінницький** національний технічний університет відзначив 65-річчя // Голос України. – Київ, 2025. – 26 квіт. (№ 82). – С. 7.

17. **Горенко Л.** Благодійний аукціон як візитівка. До 30-річчя Київського університету права НАН України / Л. Горенко // Освіта і суспільство. – Київ, 2025. – № 2 (83). – С. 47–48.

28 лютого в Київському університеті права НАН України відбулося закриття виставки заслуженого художника України, лауреата премії імені Йосипа Бокшая та Адельберта Ерделі (2017 р.) у номінації "Живопис" за найкращий традиційно реалістичний твір "Ужгород святковий", лауреатка міжнародної українсько-румунської літературно-мистецької премії "Карпатська корона", члена Закарпатської організації Національної спілки художників України Василя Вовчка.

18. **Горенко Л.** Музи художнього вернісажу – для ЗСУ / Л. Горенко // Слово Просвіти. – Київ, 2025. – 20–26 берез. (№ 11). – С. 9.

Ректор Київського університету права НАН України, професор, заслужений юрист України Юрій Бошицький оголосив про закриття художнього вернісажу Василя Вовчка, де було представлено 25 полотен, створених митцем упродовж 2003–2024 рр., та додатково ще 6 картин художника за 2010–2023 рр.

19. **Гавриленко О. А.** Юристи-міжнародники Харківського університету в XIX – на початку XX ст. / О. А. Гавриленко // Українське правознавство в антропологічному вимірі та європейському правовому

просторі: історія, сучасність, перспективи : до 70-річчя Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України : матеріали XL Міжнар. іст.-прав. конф., 30 трав. – 2 черв. 2019 р., м. Умань / Міжнар. асоц. істориків права, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України [та ін.]. – Київ ; Херсон , 2020. С. 103–112.

20. **Додонов Р.** Концепція концентрів П. П. Пономаренка як методологічна рефлексія предмета і специфіки українознавства / Р. Додонов // IV Всеукраїнські наукові читання з міжнародною участю "Свою Україну любіть!" : зб. матеріалів / "Свою Україну любіть!", всеукр. наук. читання ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, НДІ українознавства, Від. етнології та історії України [та ін. ; авт.-упоряд.: Ю. С. Фігурний]. – Київ, 2024. – С. 5–7.

У січні 1992 р. на чолі з Петро Кононенком розпочав роботу Інститут українознавства – нині визнаний у світі науково-освітній заклад, що органічно співпрацює з науково-педагогічними центрами всієї України, а також Австралії і Бразилії та Великої Британії, Грузії, Польщі і Латвії, Франції і Німеччини, Японії і Китаю, Словаччини, Болгарії й Казахстану, інших країн світу. У 1988 р. став ініціатором створення Українського національного гуманітарного ліцею (нині УГЛ Київського університету імені Тараса Шевченка).

21. **Квас О.** Діяльність музеїв закладів вищої освіти України з висвітлення історії освітянського руху / О. Квас, О. Кірдан // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2025. – № 1 (233). – С. 37–41.

22. **Кир'ян Т. І.** Запровадження первинної спеціалізації майбутніх лікарів (субординатури й інтернатури) у 60–80-х рр. ХХ століття / Т. І. Кир'ян // Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки. – Черкаси, 2017. – № 15. – С. 53–58.

23. **Ковальова С. Г.** Правник у стінах середньовічного європейського університету та поза ними (ХІІ–ХV ст.) / С. Г. Ковальова // Українське правознавство в антропологічному вимірі та європейському правовому просторі: історія, сучасність, перспективи : до 70-річчя Інституту держави і

права імені В. М. Корецького НАН України : матеріали XL Міжнар. іст.-прав. конф., 30 трав. – 2 черв. 2019 р., м. Умань / Міжнар. асоц. істориків права, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України [та ін.]. – Київ ; Херсон , 2020. – С. . 63–71.

24. **Кузнєцов В. О.** Історія мікологічних досліджень у Одеському (Новоросійському) університеті (1865–1890 рр.) / В. О. Кузнєцов, Ф. П. Ткаченко // Вісник Одеського національного університету. Біологія. – Одеса, 2024. – Т. 29, вип. 1 (54). – С. 121–140.

Вивчення історії мікологічних досліджень в Одеському (Новоросійському) університеті у третій чверті XIX ст.

25. **Кузнєцов М.** Історія становлення та розвитку Харківської психологічної школи / М. Кузнєцов, Т. Хомуленко, С. Бережна // Новий колегіум. – Харків, 2024. – № 4 (116). – С. 114–123.

26. **Мачинська Н.** Кафедра – це однодумці, колеги, друзі. Історія становлення та розвитку кафедри початкової та дошкільної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка / Н. Мачинська // Освіта і суспільство. – Київ, 2025. – № 2 (83). – С. 16–17.

27. **Разуменко І.** З історії підготовки науково-педагогічних працівників у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди / І. Разуменко // Новий колегіум. – Харків, 2024. – № 4. – С. 124–128.

28. **Сергійчук В.** Микола Міхновський як завідувач першого всеросійського Українського педагогічного технікуму в станиці Полтавській на Кубані / В. Сергійчук // Там само. – С. 625–641.

29. **Сергійчук В.** Молодь хотіла вчитися у вишах. До 80-річчя відновлення Комісії допомоги українським студентам на чужині / В. Сергійчук // Соборна пам'ять України : календар-альманах 2025 / Сергійчук В. ; Володимир Сергійчук. – Вишгород, 2024. – С. 127–132.

30. **Сергійчук В.** Працювати на Москву під українською назвою. До 70-річчя спроби вилучити зі складу АН УРСР Харківський фізико-технічний інститут / В. Сергійчук // Там само. – С. 189–192.

31. **Сумський** державний університет : історія і сучасність : 75 років на освітянській та наук. ниві : 30 років у статусі класичного / [М. Божко та ін. ; ред.: А. В. Васильєв (голов. ред.), В. Карпуша, В. Садівничий] ; Сум. держ. ун-т. – Вид. 4-те, перероб. – Суми : Сумський державний університет, **2023**. – 239, [1] с.

32. **Федосова І. В.** Вплив імперського уряду Росії на початкову професійну освіту Донбасу / І. В. Федосова // Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки. – Черкаси, **2017**. – № 15. – С. 122–127.

33. **Хаєцький Б.** Українські лікарі XVI століття як представники інтелектуальної еліти / Б. Хаєцький // IV Всеукраїнські наукові читання з міжнародною участю "Свою Україну любіть!" : зб. матеріалів / "Свою Україну любіть!", всеукр. наук. читання ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, НДІ українознавства, Від. етнології та історії України [та ін. ; авт.-упоряд.: Ю. С. Фігурний]. – Київ, **2024**. – С. 106–108.

В історії України XVI століття позначене важливими геополітичними процесами, які призвели до соціальних змін суспільстві. Водночас це була епоха становлення медичної справи в Україні, що обумовлювалося, з одного боку, війнами та епідеміями, а з іншого – розвитком української культури, зокрема книгодрукування. Попри те, що перша аптека на території тогочасної України була відкрита ще 1445 року у Львові, а пізніше в Чигирині, розвиток медичної інфраструктури та інституту надання медичних послуг розпочався у 1500-х роках.

34. **Черкаський** національний університет імені Богдана Хмельницького : столітня історія / [В. В. Масненко та ін.] ; М-во освіти і науки України, Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. – Черкаси : Чабаненко Ю., **2021**. – 341, [1] с.

Реформування освіти в Україні

35. **Автоматизований** підхід до формування журі студентських наукових конкурсів на основі наукометричних та альтметричних показників / В. Циганок, Я. Хроленко, І. Доманецька, О. Циганок, О. Трубіцина // Інформаційні технології та безпека : матеріали XXIV міжнар. наук.-практ. конф. : [19 груд. 2024 р. : зб. доп.] / НАН України, Ін-т проблем реєстрації інформації НАН України ; [редкол.: О. Г. Додонов та ін.]. – Київ, 2024. – Вип. 24. – С. 161–164.

36. **Андрущенко В.** Після війни: контури української освіти (спроба прогностичного аналізу) / В. Андрущенко // Освіта і суспільство. – Київ, 2025. – № 2 (83). – С. 28–29.

37. **Андрущенко В.** Розумна освіта: міф чи реальність? Освіта має зберегти національні надбання й одночасно запозичити та впровадити все краще, що зуміла здобути зарубіжна просвітницька практика / В. Андрущенко ; розпитував С. Кириченко // Україна молода. – Київ, 2025. – 9 квіт. (№ 14). – С. 9. – Рец. на кн.: Просвітницька одісея розуму / В. Андрущенко. Київ, 2025. 524 с.

Нещодавно у видавництві "Знання України" побачила світ чергова книга відомого науковця, доктора філософських наук, члена-кореспондента НАН і академіка НАПН України, ректора Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, професора Віктора Андрущенка під амбітною назвою "Просвітницька одісея розуму".

38. **Біла С.** Методичні засади організації науково-дослідницької діяльності учнів та студентів при аналізі письмових спогадів пересічних людей / С. Біла // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2025. – № 1 (233). – С. 100–105.

39. **Бобровська О. Ю.** Смартосвіта як основа підвищення ефективності повоєнного відновлення і управління економікою України / О. Ю. Бобровська // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, 2025. – № 1. – С. 165–175.

40. **Богоніс О. М.** Проблеми та перспективи підготовки спеціалістів готельного і ресторанного сервісу в Україні в умовах глобалізаційних процесів

/ О. М. Богоніс // Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки. – Черкаси, 2017. – № 15. – С. 6–10.

41. **Василенко О.** Характеристика основних мотивів обрання абітурієнтами закладів вищої освіти професій соціономічного профілю / О. Василенко // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2025. – № 1 (233). – С. 113–118.

42. **Галенко О. М.** Академічні спін-офф компанії у глобальній системі спіловеру знань і технологій / О. М. Галенко, М. Ю. Поворозник // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, 2025. – № 4. – С. 16–21.

Досліджено місце академічних спін-офф компаній у глобальній системі поширення знань і технологій. Актуалізовано, що академічні спін-оффи репрезентують дочірні підрозділи університетів, засновані їх працівниками і випускниками, діяльність яких пов'язана з ринковою комерціалізацією технологій, права на які належать закладам вищої освіти та котрі стали побічним результатом їх фундаментальних ДіР. Підтверджено, що академічні спін-оффи втілюють у своїй діяльності академічне підприємництво закладів вищої освіти на основі їх тісного співробітництва з промисловим сектором та нарощування ринкової капіталізації результатів власних досліджень і розробок. Доведено, що академічні спін-оффи, засновані у структурі університетів, отримуючи від останніх пряме фінансування та доступ на пільгових умовах до наукової інфраструктури, що дає змогу суттєво розширити вузькі інституційні рамки ринкової комерціалізації згенерованих закладами вищої освіти результатів фундаментальних і прикладних досліджень і розробок.

43. **Держава** навчає фахівців, яких потребує найбільше // Урядовий кур'єр. – Київ, 2025. – 23 квіт. (№ 83). – С. 1.

З початку 2025 року 8000 українців отримали ваучери на навчання за державний кошт і зможуть опанувати новий фах або спеціальність, актуальні на ринку праці. Серед найпопулярніших професій та спеціальностей, за якими навчаються за ваучер, – медсестра, кухар, соціальний працівник, водій. Про це повідомила заступник міністра економіки Тетяна Бережна.

44. **Дімітров Д.** "Ми маємо більшою мірою займатися методологічними проблемами розвитку освіти, баченням того, якою освіта має бути" / Д. Дімітров // Освіта і суспільство. – Київ, 2025. – № 2 (83). – С. 8–9.

4 квітня відбулися Загальні збори НАПН України з теми "Звіт про діяльність Національної академії педагогічних наук України в 2024 році та завдання на 2025 рік".

45. **Дроздова І.** Ієрархія функцій методики навчання студентів-нефілологів для становлення їхньої особистості як майбутніх фахівців / І. Дроздова // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Педагогіка та психологія. – Київ, 2024. – Вип. 40. – С. 50–56.

46. **Зелений В.** Фахова передвища освіта – шанс для країни, а не тягар / В. Зелений // Світ. – Київ, 2025. – Квіт. (№ 8). – С. 1, 4.

47. **Кийков О.** Інтеграція філософських та технологічних підходів в управлінні освітніми системами в умовах глобальних викликів / О. Кийков // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Філософія. – Острог, 2024. – Вип. 27. – С. 69–74.

48. **Комітет** з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів провів у місті Луцьку виїзне засідання круглого столу на тему: "Освіта як передумова відновлення ветеранів та членів їх сімей" // Голос України. – Київ, 2025. – 9 квіт. (№ 69). – С. 4–5.

На заході йшлося про те, що освіта є важливим чинником для ветеранів, адже вона дає змогу професійно реалізуватися, започаткувати власний бізнес, відновитися після війни. Держава надає можливості безкоштовного навчання для ветеранів та їхніх дітей.

49. **Кравчук Н.** Неформальна освіта як складова бібліотечних послуг / Н. Кравчук // Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. – Київ, 2024. – № 4 (38). – С. 8–10.

Розглянуто сутність та основні засади неформальної освіти з досвіду роботи Наукової бібліотеки Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова.

50. **Лебедева І. М.** Актуальність вивчення дисципліни "Історія України" у закладах вищої освіти в умовах сьогодення / І. М. Лебедева // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Історія. Економіка. Філософія. – Київ, **2024**. – Вип. 29. – С. 81–92.

51. **Максименко Н.** Поняття та сутність державної політики у сфері освіти / Н. Максименко, І. Новіцька // Актуальні проблеми правознавства. – Тернопіль, **2024**. – Вип. 2 (38). – С. 27–32.

52. **Математична** модель збалансованості профілів освітніх програм вищої школи / О. Іларіонов, Г. Красовська, Г. Гнатієнко, К. Красовська, Р. Зулунов // Інформаційні технології та безпека: матеріали XXIV міжнар. наук.-практ. конф. : [19 груд. 2024 р. : зб. доп.] / НАН України, Ін-т проблем реєстрації інформації НАН України ; [редкол.: О. Г. Додонов та ін.]. – Київ, **2024**. – Вип. 24. – С. 92–96.

Метою цієї роботи є удосконалення математичної моделі профілю освітньої програми, яка забезпечує гнучкість і адаптивність під час організації навчального процесу.

53. **Неділько С. М.** STEAM-освіта як підвалина якісної професійної підготовки авіаційних фахівців / С. М. Неділько, Т. С. Плачинда // Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки. – Черкаси, **2017**. – № 15. – С. 88–91.

54. **Нікітенко Л.** Імені захисників України. У Черкасах 400 ліцеїстів навчатимуть з посиленою військово-фізичною підготовкою / Л. Нікітенко // Україна молода. – Київ, **2025**. – 23 квіт. (№ 16). – С. 3.

У Черкасах представили концепцію створення ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою імені захисників України. Це перший подібний навчальний заклад в області. Як повідомили "УМ" у Черкаській міській раді, заклад спеціалізованої освіти надаватиме знання військового профілю одночасно з базовою або профільною середньою освітою

55. **Нічуговська Л. І.** Фундаментальна підготовка фахівців з економіки як чинник розвитку професійної мобільності студентів ВНЗ / Л. І. Нічуговська

// Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки. – Черкаси, **2017**. – № 15. – С. 81–87.

56. **Олійник О.** До питання наративу ментального здоров'я в освітній діяльності / О. Олійник, О. Солошенко // Новий колегіум.– Харків, **2024**. – № 3 (115). – С. 37–43.

57. **Остролуцька Л.** Чому гендерні питання не тільки важливі, а й вигідні? / Л. Остролуцька // Світ. – Київ, **2025**. – Квіт. (№ 7). – С. 1, 6.

25 березня цього року Кабмін затвердив операційний план з реалізації Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року. Основний документ – "Стратегію впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року" – було ухвалено у грудні 2022-го. КПП ім. Ігоря Сікорського одним із перших в Україні звернувся до цієї теми.

58. **Палієнко М.** Образ архівіста крізь призму викликів часу і тенденцій розвитку архівної освіти в Україні та світі / М. Палієнко // Архіви України. – Київ, **2024**. – № 4 (341). – С. 8–34.

59. **Пініч І.** Сучасні технології розвитку емоційного інтелекту студентства / І. Пініч // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Педагогіка та психологія. – Київ, **2024**. – Вип. 40. – С. 22–38.

60. **Побудова** профіля андрагога на основі відкритих джерел інформації / Ю. Рогушина, А. Гладун, С. Прийма, О. Аніщенко // Інформаційні технології та безпека : матеріали XXIV міжнар. наук.-практ. конф. : [19 груд. 2024 р. : зб. доп.] / НАН України, Ін-т проблем реєстрації інформації НАН України ; [редкол.: О. Г. Додонов та ін.]. – Київ, **2024**. – Вип. 24. – С. 49–52.

Відмітною ознакою сучасного освітнього простору є його персоніфікованість, яка забезпечується, зокрема, шляхом проектування та впровадження індивідуальних освітніх траєкторій (IOT). Це може сприяти розвитку суб'єктності як здобувачів освіти, так й андрагогів шляхом створення індивідуальних умов роботи за гнучким навчальним графіком на основі семантичних технологій у структурі екосистеми освіти дорослих, важливим суб'єктом якої є андрагог з притаманними йому

характеристиками. Профіль андрагога є однією з важливих умов побудови ІОТ, яка дозволяє знаходити найбільш ефективні поєднання "андрагог – здобувач освіти".

61. **Понад 13 млн євро на оновлення українських університетів** [Електронний документ] // Вебсайт. – Режим доступу: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/понад-13-млн-євро-на-оновлення-українських-університетів_uk?s=232. – С. 32–33.

62. **Пономарьов О., Черемський М.** Легендарна "Школа-гра" Яна Коменського // Новий колегіум. – Харків, 2024. – № 3. – С. 108–121.

Говорячи про проблеми сучасної української освіти, слід зазначити, що їй бракує гуманних, природовідповідних та творчих методів навчання й виховання особистості. У "Школі-грі" Яна коменського учні вивчали сім вільних мистецтв, тобто: музику, арифметику, геометрію, грама-тику, риторiku, діалектику, астрономію. Особливістю було те, що ці мистецтва викладалися у формі гри. діти ставили театральні вистави присвячені кожному з вільних мистецтв. Завдяки тому, що учні відчували себе в своїй рідній стихії, виступаючи в різних ролях та обігруючи все, що викладалося в школі, знання закарбовувалися в душі дитини на все життя. Знаючи закономірності розвитку дитячого організму, педагоги мали б знати, що для дитини є справжньою мукою залишатися на одному місці навіть кілька хвилин, вже не кажучи про академічну годину.

63. **Рожко В.** Християнська філософія освіти в контексті формування екологічної свідомості молоді / В. Рожко, К. Шевчук // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Філософія. – Острог, 2024. – Вип. 26. – С. 49–53.

64. **Розвиток освіти:** уряд зосередився на п'яти напрямках // Урядовий кур'єр. – Київ, 2025. – 19 берез. (№ 58). – С. 1–2.

Фінансування галузі за останні два роки зросло на 35 відсотків. Про це повідомив Прем'єр-міністр Денис Шмигаль.

65. **Сергійчук В.** "Розкуркулення" вищої освіти, або чому пан Бутенко боїться дати слово гарантам навчальних програм Київського національного університету імені Тараса Шевченка / В. Сергійчук // В обороні української

правди : [зб. наук. праць] / Сергійчук В.І. ; Володимир Сергійчук. – Вишгород, 2025. – Вип. 4. – С. 509–522.

66. **Свіщова Є., Дьячкова О.** Парадокси теорії ймовірностей та їх використання в навчальному процесі // Новий колегіум. – Харків, 2024. – № 3 (115). – С. 76-81.

67. **Скомороха Н.** Волонтерство як вияв моральних і громадянських цінностей / Н. Скомороха // Освіта і суспільство. – Київ, 2025. – № 2 (83). – С. 38–39.

Національно-патріотичне виховання у навчальних закладах здійснюється на всіх етапах навчання, забезпечує всебічний розвиток, гармонійність і цілісність особистості, розвиток її здібностей та обдарованості, збагачення на цій основі інтелектуального потенціалу народу, його духовності і культури, виховання громадянина України, здатного до самостійного мислення, суспільного вибору і діяльності, спрямованої на процвітання України. Представимо децjo з досвіду роботи Державного професійно-технічного навчального закладу "Шосткинське вище професійне училище".

68. **Споденець І.** Як звучить наука. Історії, що відкривають новий вимір фізики / І. Споденець // Світ. – Київ, 2025. – Квіт. (№ 8). – С. 8.

Інформація керівниці музейного сектору Національного наукового центру "Харківський фізико-технічний інститут" – про проєкт "Фізика в Україні через історії співробітників ХФТІ". Проєкт розпочався у 2024 році, його виконують науковці кафедри українознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та Відомчого науково-технічного музею ННЦ "Харківський фізико-технічний інститут". Основна мета дослідження – зафіксувати усні історії співробітників інституту, щоб зберегти не лише офіційні документи, а й живі свідчення про розвиток науки протягом останніх десятиліть.

69. **Терепиций С.** Демократичні цінності в освітній практиці постіндустріального суспільства: адаптація ідей Дарона Аджемоглу та Джеймса Робінсона / С. Терепиций // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Філософія. – Острого, 2024. – Вип. 27. – С. 48–54.

70. **Тимошенко Ю. В.** Людинотвірний сенс герменевтичних ідей ХХ віку для освіти і педагогічної думки сьогодення (теоретико-методологічний аспект) / Ю. В. Тимошенко // Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки. – Черкаси, **2017**. – № 15. – С. 116–122.

71. **Шабанова Ю. Я** – компетентність як детермінанта мета модерної освіти / Ю. Шабанова // Освіта і суспільство. – Київ, **2025**. – № 2 (83). – С. 30–31.

Сучасна вітчизняна освіта потребує не просто реформування, а кардинальної трансформації. Це глобальне завдання вимагає принципово нового вирішення відповідно до часових викликів. Саме в межах освіти формуються цінності, на підставі яких здійснюються практичні компоненти багатомірної соціальної системи. Відповідно до стрімкого руху змін, освіта потребує не реформ (реорганізацій по форм, які переважно відбуваються у вітчизняному освітньому середовищі останнім часом), а смислового трансформування змісту освіти, якому зараз приділено недостатньо уваги.

72. **Штайнер Т.** Професійно-практична підготовка дизайнерів: формування креативного мислення та візуальної грамотності засобами мультимедійних технологій / Т. Штайнер, А. Лісогор, Ю. Силенко // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2025**. – № 1 (233). – С. 163–167.

73. **Яковлева О.** "Світовий ринок праці наразі дуже чекає на жіноцтво" / О. Яковлева ; бесіду вела Я. Русинська // Освіта і суспільство. – Київ, **2025**. – № 2 (83). – С. 18–19.

Питання гендерної рівноваги на ринку праці стали темою нашої зустрічі з докторкою філософських наук, професоркою, ректоркою Київського інституту бізнесу та технологій Оленою Яковлевою.

74. **Dercach O.** Autonomy of higher education institutions in the context of academic integrity development / O. Dercach // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2024**. – Вип. 1 (19). – С. 15–20.

Автономія закладів вищої освіти в контексті розвитку академічної доброчесності.

75. **Kravchyna T.** The potential of training technologies in the process of forming pedagogical reflection among higher education students of socionomic profile / T. Kravchyna // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2025**. – № 1 (233). – С. 106–113.

Предметом статті є використання тренінгових технологій для активізації формування педагогічної рефлексії у студентів закладів вищої освіти соціоекономічних дисциплін. Інноваційна діяльність

76. **Levytska L.** Features the implementation of distance educational technologies in the educational technologies in the educational process of a higher school / L. Levytska // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2024**. – Вип. 1 (19). – С. 30–42.

Особливості впровадження дистанційних освітніх технологій в освітній процес вищої школи.

Адаптація студентів до навчального процесу

77. **Галатюк М.** Мотиваційно-сміслова регуляція розвитку спортивної культури студентів / М. Галатюк // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2025**. – № 1 (233). – С. 135–140.

78. **Каськов І. В.** Формування психологічної стійкості студента до стресогенних чинників середовища в умовах військового стану / І. В. Каськов, І. О. Соловей // Вісник Національного університету оборони України : збірник наук. праць. – Київ, **2025**. – № 1 (83). – С. 82–88.

79. **Приймак С. Г.** Варіабельність серцевого ритму та центральна гемодинаміка в забезпеченні адаптації до фізичних навантажень організму студентів, що спеціалізуються у волейболі / С. Г. Приймак // Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки. – Черкаси, **2017**. – № 15. – С. 92–101.

80. **Ременюк Я. А.** Мотивація учіння студентів як предмет психологічного дослідження / Я. А. Ременюк // Вісник Національного університету оборони України. – Київ, **2025**. – № 1 (83). – С. 137–147.

81. **Petrenko T.** Students and teachers mental health in cross-cultural educational communication / T. Petrenko // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2025**. – № 1 (233). – С. 89–93.

Психічне здоров'я студентів та викладачів в кроскультурній освітній комунікації.

Освіта в умовах російсько-української війни

82. **Квіт С.** "Під час повномасштабної війни ми відкриваємо нові факультети й унікальні програми, розширюємо міжнародну співпрацю, допомагаємо фронту" / С. Квіт ; спілкувався В. Гук // Українська літературна газета. – Чернівці, **2025**. – Берез. (№ 3). – С. 12–13.

На запитання Пресслужби НСПУ відповідає Сергій Квіт – відомий український освітній і громадський діяч, літературознавець, журналіст, професор і засновник Могиланської школи журналістики, президент Національного університету "Києво-Могиланська академія". "Нова література" виросла з літературної тусівки, можливо, ще на пару років раніше. Це була група, згуртована насамперед на ідейній, а не естетичній основі.

83. **Кулик Н.** Від Благовіщення до Благовіщення, або Академія Бойчука: рік по тому / Н. Кулик // Світ. – Київ, **2025**. – Квіт. (№ 7). – С. 1, 3.

У цей день рівно рік тому, 25 березня 2024 року, російська надшвидкісна ракета влучила у будівлю Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука. Було повністю зруйновано конгрес-хол, спортивну залу, приміщення кафедри монументального і станкового живопису, пошкоджено актову залу, а також вибито шибки й посічено стіни сусідніх приміщень. Дивом обійшлося без жертв. [Електронний документ]: вебсайт. –

Режим

доступу:

<https://www.facebook.com/GazetaSvit/posts/pfbid0252ReyGScazyMGwt9ejg2FsgwXk35dCZyKzWxa5hCmgMprZ197ueEHZBpYX48kdv7l>

84. Маріупольський державний університет оголошує конкурс на заміщення посад науково-педагогічних працівників // Україна молода. – Київ, 2025. – 19 берез. (№ 11). – С. 9.

Маріупольський державний університет оголошує конкурс на заміщення посад науково-педагогічних працівників з 24 березня 2025 року. Заміщення вакантних посад завідувачів кафедр: завідувач кафедри економіки праці – 1 посада; завідувач кафедри системного аналізу та інформаційних технологій – 1 посада. Претенденти на заміщення посад завідувачів кафедр повинні мати науковий ступінь та/або вчене звання, відповідно до профілю кафедри, вільно володіти державною мовою. Стаж науково-педагогічної роботи за профілем кафедри у закладі вищої освіти не менше 5 років. Заміщення посад професорів, доцентів, старших викладачів.

85. Мороз Ф. Знання заради перемоги / Ф. Мороз // Юридичний вісник України. – Київ, 2025. – 1–15 трав. (№ 9). – С. 10–11.

В умовах складних випробувань, що випали на долю нашої держави через російську збройну агресію, Український державний університет імені Михайла Драгоманова став не просто центром освіти, а справжнім форпостом правової культури та демократичних цінностей. Саме тут, у стінах легендарного закладу, який відзначає своє 190-річчя, відбулася визначна подія, що об'єднала талановиту молодь з усієї України – церемонія нагородження переможців і призерів Всеукраїнського турніру серед старшокласників з права.

86. Остролюцька Л. Пам'ятаймо, хто ворог. Пам'ятаймо, за що боремось / Л. Остролюцька // Світ. – Київ, 2025. – Квіт. (№ 8). – С. 1.

13 квітня. Вербна неділя. По центру Сум ворог ударив двома балістичними ракетами "Іскандер М". Пошкодив два корпуси Сумського державного університету, розбив автобус, заповнений людьми.

87. Філіпчук Г. Джерела, які напувають Націю / Г. Філіпчук // Слово Просвіти. – Київ, 2025. – 13–19 берез. (№ 10). – С. 3.

Подорож до університету: Харківський національний педагогічний університет імені Григорія Сковороди під час війни. На території університету

стоїть пам'ятник українському філософу Григорію Сковороді, який було відкрито 28 вересня 2012 року, а зруйновано у ніч на 6 липня 2022 року в результаті ракетного удару армії РФ з Бєлгорода. Також було зруйновано приміщення Харківського національного педагогічного університету імені Г. С Сковороди.

Вища освіта за кордоном

88. **Дерстуганова Н.** Особливості підготовки здобувачів докторських ступенів у системі вищої освіти Великобританії / Н. Дерстуганова // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2025**. – № 1 (233). – С. 151–155.

89. **Ісакова Н. Б.** Досвід співробітництва між університетами і промисловістю в Японії / Н. Б. Ісакова // Наука та наукознавство. – Київ, **2023**. – № 1 (119). – С. 121–141.

90. **Нагорна О. О.** Професійна підготовка магістрів за спеціальністю "Будівельне право та арбітраж" в Абердинській школі бізнесу університету Роберта Гордона / О. О. Нагорна // Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки. – Черкаси, **2017**. – № 15. – С. 67–71.

Абердинська школа бізнесу університету Роберта Гордона пропонує професійну підготовку спеціалістів в межах магістерської онлайн програми "Будівельне право та арбітраж", яка є єдиною в країні і однією з кількох існуючих у світі. Перераховано чинники, які уможливають ефективну професійну підготовку майбутніх арбітражних юристів у цьому вищому навчальному закладі. Відмітною рисою цієї програми вважається можливість навчання без відриву від виробництва, тобто шляхом дистанційного навчання, через віртуальне навчальне середовище університету – RGU: Campus Moodle. Університет Роберта Гордона (Robert Gordon University, RGU) – британський університет у Шотландії в м. Абердіні.

91. **Скиба К. М.** Дистанційне он-лайн навчання перекладачів у США / К. М. Скиба // Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки. – Черкаси, **2017**. – № 15. – С. 104–109.

92. **Стипендії** на навчання у Китайській народній республіці у 2025/2026 навчальному році // <https://mon.gov.ua/news/stypendii-na-navchannia-u-kytayskii-narodnii-respublitsi-u-20252026-navchalnomu-rotsi>. – С. 42–43.

93. **Шевченко А. С.** Порівняльний аналіз окремих аспектів підготовки магістрів публічного адміністрування в США та Україні / А. С. Шевченко // Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки. – Черкаси, 2017. – № 15. – С. 137–143.

94. **Шемпрух Й.** Жешувські дні солідарності з Україною, що бореться / Й. Шемпрух // Освіта і суспільство. – Київ, 2025. – № 2 (83). – С. 10–11.

22–23 лютого в Жешувському університеті відбулися дні солідарності з Україною. Цей захід системно проходить у Жешуві з лютого 2023 року. Метою ініціативи є не лише відзначення річниці початку війни в Україні, обмін знаннями та досвідом, але й висловлення підтримки українській нації, що зазнала воєнного нападу з боку Росії.

Якість освіти

95. **Арешонков В.** Володимир Арешонков: Немає потреби говорити про важливість якісної освіти для нації – це доведений факт / В. Арешонков // Голос України. – Київ, 2025. – 21 берез. (№ 56). – С. 4.

96. **В Україні** стартував основний етап дослідження якості освіти PISA–2025 // Голос України. – Київ, 2025. – 21 берез. (№ 56). – С. 7.

97. **Діденко Л.** Участь бібліотеки у марафоні якості Полтавського університету економіки і торгівлі / Л. Діденко, Н. Бакум // Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. – Київ, 2024. – № 4 (38). – С. 11–12.

Розглянуто досвід роботи бібліотеки із забезпечення якості вищої освіти

98. **Коваль Г.** Державне управління якістю вищої освіти України в умовах модернізації: проблеми та шляхи удосконалення [Електронний ресурс] / Г. Коваль, Ю. Попіль // Актуальні проблеми державного управління. – 2021. – Вип. 3. – С. 206–209. – Режим доступу:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdyo_2021_3_35

99. **Любарський С.** Оцінка знань у закладах вищої освіти на основі адаптивної IRT-моделі / С. Любарський, Е. Бовда, Ю. Самохвалов // Інформаційні технології та безпека : матеріали XXIV міжнар. наук.-практ. конф. : [19 груд. 2024 р. : зб. доп.] / НАН України, Ін-т проблем реєстрації інформації НАН України ; [редкол.: О. Г. Додонов та ін.]. – Київ, 2024. – Вип. 24. – С. 154–157.

100. **Молодь**, що буде майбутнє: інтерни Верховної Ради України успішно завершили Програму стажування // *Голос України*. – Київ, 2025. – 5 квіт. (№ 67). – С. 3.

101. **Нещерет О. С.** Особливості організації контролю в сучасних умовах навчання / О. С. Нещерет // *Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки*. – Черкаси, 2017. – № 15. – С. 71–76.

102. **Шевченко С. О.** Інноваційні підходи до модернізації публічного управління у сфері забезпечення якості освіти в мережевому середовищі [Електронний ресурс] / С. О. Шевченко, Л. А. Гаєвська. // *Державне управління: удосконалення та розвиток*. – 2024. – № 4. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2024_4_3

Інноваційна діяльність у закладах освіти України

103. **Мазур Ю. В.** Теоретичні аспекти управління мотивацією персоналу в системі інноваційної освіти / Ю. В. Мазур // *Інвестиції: практика та досвід*. – Київ, 2025. – № 4. – С. 73–76.

104. **Майбутнє STEM-освіти та технічних спеціальностей в Україні** // *Голос України*. – Київ, 2025. – 19 квіт. (№ 77). – С. 1, 2.

Олександр Корнієнко, перший заступник Голови Верховної Ради України, взяв участь у презентації нових підходів до облаштування освітніх просторів, лабораторій і майстерень. Захід відбувся 17 квітня 2025 р. в Музеї математики на території ВДНГ.

105. **Представники** Комітету з питань екологічної політики та природокористування взяли участь у презентації наукових розробок

Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького щодо впровадження практик GREEN DEAL у територіальних громадах України // *Голос України*. – Київ, 2025. – 15 трав. (№ 95). – С. 5.

106. **Розробка** сценаріїв проблемних ситуацій із використанням автоматизованих рішень на платформі трансферу знань / В. Циганок, Р. Беселовський, В. Мінас, В. Голота, О. Григоренко // *Інформаційні технології та безпека : матеріали XXIV міжнар. наук.-практ. конф. : [19 груд. 2024 р. : зб. доп.]* / НАН України, Ін-т проблем реєстрації інформації НАН України ; [редкол.: О. Г. Додонов та ін.]. – Київ, 2024. – Вип. 24. – С. 120–123.

107. **Тригуб А.** Інноваційне освітнє середовище: технологічний аспект моделювання / А. Тригуб, Є. Прокоф'єв, В. Товстоган // *Молодь і ринок*. – Дрогобич, 2025. – № 1 (233). – С. 129–135.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

108. **Білокобильська Д.** Зустріч нового сонця / Д. Білокобильська // *Слово Просвіти*. – Київ, 2025. – 27 берез.–2 квіт. (№ 12). – С. 11.

Науково-практичний семінар, присвячений святкуванню Ноурузу в різних країнах Сходу, пройшов у Навчально-науковому інституті філології. Початок року в іранських, тюркських і деяких кавказьких народів, які були колись під владою Перської імперії, асоціюється з початком весни – коли на небі “загоряється нове сонце”. Ноуруз, Навруз, Новруз, Наврез – так по-різному називають свято “нового життя”, що сягає корінням дописемної епохи історії людства. У день весняного рівнодення, 20 березня, кафедра мов і літератур Близького та Середнього Сходу ННІФ для “зустрічі нового сонця” зібрала студентів і викладачів на науково-практичний семінар за святковим столом “Хафт син”. “Свято походить з І тисячоліття до н.е., коли не було розмежування мусульманських країн на відомі нам зараз держави, – говорить докторка філологічних наук, професорка, завідувачка кафедри мов і літератур Близького та Середнього Сходу, директорка Центру Іраністики Олена Мазепова.

109. **Білокобильська Д.** Професійна орієнтація в Навчально-науковому інституті філології / Д. Білокобильська // Слово Просвіти. – Київ, 2025. – 27 берез.–2 квіт. (№ 12). – С. 6–7.

Дні відкритих дверей в ННІФ 19 березня 2025 року: на профорієнтаційному заході були учні 10 та 11 класів ліцею № 243 м. Києва.

110. **Калакура Я.** Від архівіста до менеджера електронних ресурсів: архівознавчій кафедрі Шевченкового університету – 80 / Я. Калакура // Архіви України. – Київ, 2024. – № 4 (341). – С. 35–59.

111. **Касьянова О.** Шевченковий голос / О. Касьянова, О. Гончарук // Слово Просвіти. – Київ, 2025. – 20–26 берез. (№ 11). – С. 1.

У 211-ту річницю від дня народження Тараса Шевченка тисячі українців пошановували Кобзаря, беручи участь у різних заходах. Неоминув цієї багаторічної традиції й Київський національний університет імені Тараса Шевченка. "Є 4 заклади освіти, які носять ім'я Тараса. Одним із них є наш університет. Це честь для нас і водночас відповідальність, бо маємо сповідувати й розвивати ідеї Тараса Шевченка, поширювати їх у світі", – зауважив ректор університету Володимир Бугров. Ректор, проректори, директор Навчально-наукового інституту філології Григорій Семенюк, а також очільники різних структурних підрозділів університету, викладачі та студенти, послі, іноземні партнери – усі разом рушили до пам'ятника Тарасу Шевченку 9 березня 2025 року, щоб покласти квіти на вшанування Шевченкового духу. Продовжити єднання з Тарасовим словом і духом шевченківці з іноземними партнерами вирішили в Каневі, на Чернечій горі.

112. **Литвиненко В.** Про Україну – на берегах Балтики / В. Литвиненко // Київський університет. – Київ, 2025. – № 4. – С. 2.

"Понад 370 учасників із 36 країн світу зібрала в Ризі Генеральна асамблея та щорічна конференція Європейської асоціації університетів (EUA). Делегація КНУ імені Тараса Шевченка у складі ректора Володимира Бугрова та проректорки з міжнародного співробітництва Ксенії Смирнової взяла активну участь у події. Заходи відбувалися на базі Латвійського університету 10 та 11 квітня 2025 року. Володимир Бугров взяв участь у засіданні Ради Європейської асоціації університетів напередодні конференції, де на прохання організаторів виступив із доповіддю про

поточну ситуацію в Україні. Ректор і проректорка поділилися досвідом, який КНУ набув за час повномасштабної війни: організація безпеки, перехід на дистанційне навчання, психологічна та матеріальна підтримка студентів і викладачів, мобілізація ресурсів – усе це дозволило зберегти безперервність освітнього процесу навіть під час обстрілів".

113. **Мяскова Т.** Історик звичаєвого права І. Ю. Черкаський та його наукові праці в історико-культурному фонді "Відділи І–XV" бібліотеки Київського університету св. Володимира / Т. Мяскова // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського ; НАН України ; Асоціація б-тек України ; редкол.: Ю. Половинчак, С. Закірова, Т. Дубас [та ін.]. – Київ, **2023**. – Вип. 68. – С. 213–223.

114. **Огляд** медіа та соціальних мереж [Тетяна Олійник] / підготував І. Зоц // Слово Просвіти. – Київ, **2025**. – 10-16 квіт. (№ 14). – С. 12.

Тетяна Олійник – студентка 3 курсу Навчально-наукового Інституту журналістики та історичного факультету Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка, їй всього 19 років. Однак ментально – це дуже доросла і свідомо людина, ініціатор та організатор таких інтелектуально-просвітницьких та патріотичних акцій, як “Хто такі українці і чого вони хочуть”, “Врятуємо мову – мова рятує нас”, “Сила жіночого духу” тощо. Тому її з цікавістю слухали і юні миколаївці, і люди старшого віку, які прийшли на творчу зустріч. Для авторки – це перший візит в наше місто, але доволі успішний: вона провела тут дві презентації своїх книжок, і до презентації у “Файті” книги про Романа Шухевича “закінчились” – їх розібрали на першій.

115. **Тимошик М.** Журналістський десант до Чернігова. Випускники журфаку Шевченкового університету в незвичний спосіб нагадали громаді Придесення про завжди актуальну Софію Русову / М. Тимошик // Слово Просвіти. – Київ, **2025**. – 20–26 берез. (№ 11). – С. 14.

Місце дійства: Чернігівська обласна наукова універсальна бібліотека імені Софії та Олександра Русових. Ініціативна група: нинішній актив нашого курсу випуску 1978 року Юрко Плаксюк, Галина Дацюк та Микола Тимошик. Мета

ініціативи: активніше поширення Чину і Поклику великої подвижниці українського відродження Софії Русової, витісняючи цим з інформаційного простору краю залишки “руського міра”. Засоби: кінострічка Укртелефільму “Софіїн День” (авторка сценарію Галина Дацюк, режисер Олексій Мажуга, тривалість 20 хв, 1992 р.); мультимедійна презентація Галини Дацюк “Обов’язок понад усе!”. Учасники: наші незмінні симпатика й однодумці: журналісти Василь Чепурний, Микола Будлянський, активіст “Просвіти” Станіслав Журавель, доцентки національного університету “Чернігівський Колегіум” Тетяна Хомич та Світлана Молочко, кандидатка наук Валентина Антипець, директор ОУНБ ім. Русових Юрій Соболев, директорка Ріпкинської гімназії ім. Софії Русової Наталя Корж, студенти-філологи Тетяни Хомич із місцевого університету.

Бібліотечна освіта

116. **Охріменко Г.** Основні напрями та інструменти інформаційної та аналітичної культури сучасного менеджера соціокультурної діяльності бібліотечних установ в Україні: компетентісний підхід / Г. Охріменко // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Київ, **2024**. – Вип. 70. – С. 233–244.

117. **Прокопенко Л.** Освітній потенціал е-форм підвищення кваліфікації бібліотекарів (із досвіду ІФЛА) / Л. Прокопенко // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. – Київ, **2023**. – Вип. 68. Наукові бібліотеки в умовах воєнного стану. – С. 236–249.

Вища військова освіта

118. **Бойко О.** Вивчені уроки досвіду змішаного навчання у системі професійної військової освіти / О. Бойко, В. Ляшенко, В. Шидлюх // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2025**. – № 1 (233). – С. 7–13.

119. **Вищий** щабель розвитку військової освіти // Урядовий кур’єр. – Київ, **2025**. – 1 трав. (№ 88). – С. 1.

1 травня починається інституційний аудит вищих військових навчальних закладів системи Міністерства оборони, позитивні результати якого стануть кроком до визнання дипломів у державах Альянсу. Якщо підсумки перевірки, яку проводитимуть фахівці НАТО, виявляться успішними, то це дасть змогу сертифікувати курси професійної військової освіти за стандартами НАТО.

120. **Особливості** створення векторної геопросторової бази даних для використання в геоінформаційному порталі ЗС України / О. Коренець, І. Підлісецька, Н. Литвиненко, Т. Курач // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – Київ, **2024**. – Вип. 4 (60). – С. 66–71.

121. **Ягупов В. В.** Військова педагогіка та психологія : підручник : [у 2 ч.] / В. В. Ягупов ; Нац. ун-т оборони України, Навч.-наук. ін-т фіз. культури та спорт.-оздоровчих технологій. – Ч. 2. Військова психологія, т. 2. – Київ : Видання університету, **2023**. – 363, [1] с. : іл., табл.

122. **Ягупов В. В.** Військова педагогіка та психологія : підручник : [у 2 ч.] / В. В. Ягупов ; Нац. ун-т оборони України, Навч.-наук. ін-т фіз. культури та спорт.-оздоровчих технологій. – Ч. 1. Військова педагогіка, т. 1. – Київ : Видання університету, **2024**. – 342, [2] с. : іл., табл.

123. **Ягупов В. В.** Військова педагогіка та психологія : підручник : [у 2 ч.] / В. В. Ягупов ; Нац. ун-т оборони України, Навч.-наук. ін-т фіз. 2. – Київ : Видання університету, **2024**. – 393, [3] с. : іл., табл.

124. **Ягупов В. В.** Військова педагогіка та психологія : підручник : [у 2 ч.] / В. В. Ягупов ; Нац. ун-т оборони України, Навч.-наук. ін-т фіз. культури та спорт.-оздоровчих технологій. – Ч. 2. Військова психологія, т. 1. – Київ : Видання університету, **2023**. – 259, [1] с. : іл., табл.

125. **Ягупов В. В.** Військова психологія: методологія, теорія та практика : підручник / Василь Ягупов. – Київ : Psychobook, **2023**. – 515, [3] с.

126. **Vovkotecha O.** Development of educational environment in higer military education in Ukraine: conceptual approaches / O. Vovkotecha // Вісник

Київського національного лінгвістичного університету. Педагогіка. – Київ, 2024. – Вип. 1 (19). – С. 5–9.

Формування освітнього середовища у вищій військовій освіті в Україні: концептуальні підходи.

Вища медична освіта

127. **Інноваційні** підходи до викладання природничих дисциплін у закладах медичної та фармацевтичної освіти / О. Снісар, Л. Білик, О. Самогулова, О. Кухнюк, Ф. Боєчко // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2025. – № 1 (233). – С. 70–74.

128. **Мурзіна О.** Форми та методи реалізації змісту формування медіакомпетентності майбутніх лікарів в медичному університеті. / О. Мурзіна // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2025. – № 1 (233). – С. 123–129.

129. **Олександренко К. В.** Особливості іншомовної професійної підготовки майбутніх психологів / К. В. Олександренко, І. А. Росквас // Вісник Національного університету оборони України. – Київ, 2025. – № 2 (84). – С. 136–141.

130. **Приватні** медзаклади та медичні вищі долучаться до проєкту з підготовки фахівців з реабілітації // Голос України. – Київ, 2025. – 3 трав. (№ 87). – С. 7.

131. **Провідні** методологічні підходи розвитку профільної природничо-наукової освіти майбутніх фахівців промислової фармації / Ю. Бойчук, П. Омельченко, О. Мірошніченко, І. Бурлака // Новий колегіум. – Харків, 2024. – № 3 (115). – С. 51–56.

132. **У двох** медуніверситетах готуватимуть терапевтів мови та мовлення // Голос України. – Київ, 2025. – 27 берез. (№ 60). – С. 7.

Терапевти мови і мовлення (ТММ) – обов'язкові фахівці ультидисциплінарної реабілітаційної команди, які працюють з усім спектром розладів комунікації та ковтання. Програма реалізовуватиметься у Національному медичному університеті імені Богомольця та Івано-Франківському національному медичному університеті.

133. **Уряд** Угорщини надає громадянам України стипендії на навчання у 2025/2026 навчальному році // <https://mon.gov.ua/news/uriad-uhorshchyny-nadaie-hromadianam-ukrainy-stypendii-na-navchannia-u-20252026-navchalnomu-rotsi>. – **С. 42.**

134. **The work** of the student scientific club at the Department of Histology, cytology and Embryology of the Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University of the Ministry of Health of Ukraine / O. Y. Shuturma, Z. M. Nebesna, I. B. Hetmanyuk, V. V. Kulbitska, N. V. Ohinska // Клінічна анатомія та оперативна хірургія. – Чернівці, **2024**. – Т. 23, № 4 (88). – С. 106–111.

Студентський науковий гурток, який створений на кафедрі гістології та ембріології Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України сприяє підвищенню наукової підготовки здобувачів вищої освіти, їх організованості, формуванню наукової самостійності, відповідального ставлення до навчання, розвитку комунікаційних навичок між однолітками та командного духу.

Вища педагогічна освіта

135. **Дмітренко Н. Є.** Автономне навчання професійно орієнтованого англomовного спілкування майбутніх учителів математики : монографія / Дмітренко Н.Є. ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. лінгв. ун-т. – Вінниця, **2020**. – 503, [1] с.

136. **Мороз Л. І.** Емоційний інтелект студентів педагогічного закладу вищої освіти та його оцінка / Л. І. Мороз, С. Ю. Діхтяренко // Вісник Національного університету оборони України. – Київ, **2025**. – № 2 (84). – С. 127–135.

137. **Остапенко А.** Використання когнітивних карт для розвитку критичного мислення майбутніх вчителів математики // Новий колегіум. – Харків, **2024**. – № 3 (115). – С. 103-107.

138. **Праксеологічний** підхід до підготовки майбутніх учителів-магістрів зі спеціальності початкова освіта / О. Шквир, Б. Крищук,

О. Поляновська, Н. Сівак, О. Суховірський // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2025. – № 1 (233). – С. 32–37.

139. **Собченко Т.** Деякі питання формування професійної компетентності майбутніх учителів початкових класів в умовах воєнних викликів / Т. Собченко, І. Радченя // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2025. – № 1 (233). – С. 14–18.

140. **Holovko N.** Innovative approaches to optiwizing the educational progress in higher education in the training of future teachers / N. Holovko, A. Krykun // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Педагогіка. – Київ, 2024. – Вип. 1 (19). – С. 10–14.

Інноваційні підходи до оптимізації навчального процес у вищій школі у підготовці майбутніх педагогів.

141. **Melnyk A.** Gen al and flipped learning: reinforcing pre-service english teachers professionally focused communicative competence / A. Melnyk // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Педагогіка. – Київ, 2024. – Вип. 1 (19). – С. 49–54.

Генеративний штучний інтелект і перевернуте навчання: формування професійно орієнтованої комунікативної компетентності майбутніх учителів і викладачів англійської мови.

Сільськогосподарська освіта

142. **Андрєєва М.** Теоретичні та методичні основи розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців аграрної сфери / М. Андрєєва // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2025. – № 1 (233). – С. 173–180.

143. **Волошина О.** Багатомовність як основний фактор підготовки студентів аграрних закладів вищої освіти в лінгвосоціокультурному просторі / О. Волошина // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2025. – № 1 (233). – С. 75–88.

144. **Колесник В.** Особливості побудови педагогічної системи професійної орієнтації майбутніх фахівців аграрної галузі закладів вищої освіти

/ В. Колесник // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Педагогіка та психологія. – Київ, **2024**. – Вип. 40. – С. 95–100.

145. **Технологія** викладання загальнотехнічних дисциплін в умовах цифрового навчального середовища аграрних закладів вищої освіти : монографія / [Д. В. Бабенко та ін.] ; М-во освіти і науки України, Миколаїв. нац. аграр. ун-т. – Миколаїв, **2025**. – 280 с.

Вища філологічна освіта

146. **Баган М.** Формування дослідницької компетентності в майбутніх учителів української мови та літератури під час вивчення курсу "українська етнолінгвістика" / М. Баган // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Педагогіка та психологія. – Київ, **2024**. – Вип. 40. – С. 9–21.

147. **Баган М.** Формування культури мовного оформлення результатів наукових досліджень в електронних презентаціях / М. Баган // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Педагогіка та психологія. – Київ, **2024**. – Вип. 40. – С. 39–49.

148. **Білокобильська Д.** "Головне – не спізнитися в літературу!". Гончарівські читання в Інституті філології / Д. Білокобильська // Слово Просвіти. – Київ, **2025**. – 17–23 квіт. (№ 15). – С. 8.

10 квітня 2025 року в межах ІХ Всеукраїнських наукових читань за участю молодих учених "Філологія ХХІ століття: нові дослідження і перспективи" та з нагоди вшанування 107-річчя від дня народження українського письменника, громадського та політичного діяча Олеса Терентійовича Гончара, у Навчально-науковому інституті філології (ННІФ) Київського національного університету імені Тараса Шевченка відбувся круглий стіл "Гончарівські читання". На організоване засідання завітала й онука письменника Леся Гончар. Вибір тем варіювався від історичних свідчень подій у романах автора до особливостей перекладів його творів іноземними мовами. Читання відвідав і привітав присутніх голова журі Міжнародної німецько-української премії імені Олеса Гончара, лауреат Національної премії імені Олеса Гончара 2010 року Дмитро Чистяк.

149. **Ващило О. В.** Етапи навчання майбутніх інженерів-механіків англійського професійно орієнтованого монологічного мовлення / О. В. Ващило // Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки. – Черкаси, **2017**. – № 15. – С. 18–23.

150. **Зварич І.** Реалії і проблеми мови глобального спілкування / І. Зварич, О. Магден // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2025**. – № 1 (233). – С. 19–24.

Розглядається кілька ключових аспектів впливу англійської мови на глобальну комунікацію. Від історичного контексту та освітньої важливості до її впливу на технології та культуру, ми заглибимося в багатогранну роль, яку відіграє ця мова. Розуміючи цю динаміку, студенти та викладачі можуть краще оцінити цінність англійської мови в сучасному світі і використовувати її силу для ефективного спілкування.

151. **Касьянова О.** Сучасна філологія – молода / О. Касьянова, А. Мукач // Слово Просвіти. – Київ, **2025**. – 17–23 квіт. (№ 15). – С. 7.

10–11 квітня 2025 року IX Всеукраїнські наукові читання за участю молодих учених "Філологія XXI століття: нові дослідження і перспективи" згуртували науковців з усієї України та з-за кордону. Участь у читаннях взяли як знані лінгвісти й мовознавці, аспіранти, студенти, так і молодше покоління – ліцеїсти столичних освітніх закладів. Близько 300 учасників презентували свої результати досліджень. Плідною і динамічною була робота учасників круглого столу "Творчість Максима Рильського в контексті сьогодення", який модерувала завідувачка кафедри історії української літератури, теорії літератури та літературної творчості професорка Оксана Сліпушко.

152. **Космеда Т.** Проблема виокремлення базових термінів перекладознавства: своєрідність їх фіксації в "Словнику сучасної лінгвістики" А. Загнітка / Т. Космеда, О. Войтович // Лінгвістичні студії. – Вінниця, **2024**. – Вип. 48. – С. 110–121.

153. **Наумова Ю.** Формування психологічної компетентності усного перекладача (на прикладі японської мови) / Ю. Наумова, К. Комісаров // Вісник

Київського національного лінгвістичного університету. Педагогіка та психологія. – Київ, **2024**. – Вип. 40. – С. 57–70.

154. **Руденко Н. П.** Формування документознавчої компетенції на заняттях з української мови за професійним спрямуванням (на матеріалі ділових документів) / Н. П. Руденко // Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки. – Черкаси, **2017**. – № 15. – С. 101–104.

155. **Свиридюк В. П.** Формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності майбутніх викладачів німецької мови під час самостійної роботи: монографія / В. П. Свиридюк; М-во освіти і науки України, Київ. нац. лінгв. ун-т. – Київ: КНЛУ, **2024**. – 381, [1] с.

156. **Чорновол Г. В.** Робота з документознавчою термінологією на заняттях з української мови за професійним спрямуванням / Г. В. Чорновол // Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки. – Черкаси, **2017**. – № 15. – С. 131–137.

157. **Plakhotnik O.** Research universities as the basis of the system of quality education and research: European experience / O. Plakhotnik, A. Kondratiuk // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Педагогіка. – Київ, **2024**. – Вип. 1 (19). – С. 55–60.

Загальне та перевернуте навчання: посилення професійно орієнтованої комунікативної компетентності вчителів англійської мови.

Вища юридична освіта

158. **Бойко І. Й.** Місце і перспективи історико-правової спеціалізації для підготовки магістрів права в Україні / І. Й. Бойко // Українське правознавство в антропологічному вимірі та європейському правовому просторі: історія, сучасність, перспективи: до 70-річчя Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України: матеріали XL Міжнар. іст.-прав. конф., 30 трав. – 2 черв. 2019 р., м. Умань / Міжнар. асоц. істориків права, Ін-т

держави і права ім. В. М. Корецького НАН України [та ін.]. – Київ ; Херсон , 2020. – С. 32–41.

159. **Ситник О. М.** Історико-правова освіта в Україні: сучасні проблеми та перспективи / О. М. Ситник // Там само – С. 24–31.

160. **Телькінєна Т. Е.** Правознавець (правник, юрист): поняттєво-термінологічний апарат професії та роль, статус, місце, значення в історико-правовій реальності / Т. Е. Телькінєна // Там само. – С. 180–187.

161. **Усенко І. Б.** Правознавці Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України як еліта сучасної української юридичної науки / І. Б. Усенко // Там само. – С. 53–57.

162. **Янчишин В.** Особливості формування мультикультурної компетентності в процесі підготовки студентів-правників / В. Янчишин // Актуальні проблеми правознавства. – Тернопіль, 2024. – Вип. 4 (40). – С. 129–135.

ІТ-освіта

163. **Горянський С.** Філософське осмислення ІТ-освіти через герменевтичну призму: від розуміння до технологічного знання / С. Горянський // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Філософія. – Острог, 2024. – Вип. 27. – С. 74–79.

164. **Гришанова І.** Планування послідовностей сервісів навчальних об'єктів на основі машинного навчання з підкріпленням / І. Гришанова, Ю. Рогушина // Інформаційні технології та безпека : матеріали XXIV міжнар. наук.-практ. конф. : [19 груд. 2024 р. : зб. доп.] / НАН України, Ін-т проблем реєстрації інформації НАН України ; [редкол.: О. Г. Додонов та ін.]. – Київ, 2024. – Вип. 24. – С. 74–77.

165. **2500** охочих опанують штучний інтелект // Урядовий кур'єр. – Київ, 2025. – 20 берез. (№ 59). – С. 1.

Діячі освіти України та світу

Білецький-Носенко Павло – письменник, педагог і лексикограф

166. **Міхно О.** 250 років від дня народження Павла Білецького-Носенка (1774–1856), українського педагога, письменника / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Київ, **2024**. – № 8 (77). – С. 20.

У 1801 організував невеликий пансіон для дітей у власному маєтку в селі Лапинцях на Прилуччині, який діяв близько 40 років. За цей час у ньому навчалося понад 100 дітей. Як педагог прагнув виховувати гармонійно освічених людей, розвивати в учнів природні здібності та естетичний смак. Усі предмети викладав сам.

Зязюн Іван Андрійович – вчений у галузі професійної педагогіки, філософії освіти, естетичного виховання молоді

167. **Лавріненко О.** Маловідомі факти біографії академіка І. А. Зязюна (1938–2014) / О. Лавріненко // Освіта і суспільство. – Київ, **2024**. – № 9/10 (88/89). – С. 21.

Зязюн Іван Андрійович (1938–2014) родом із с. Пашиківка, що в Ніжинському районі Чернігівської області – Міністр освіти і науки України, директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих Національної академії педагогічних наук України, академік Національної академії педагогічних наук України, Заслужений працівник вищої школи УРСР, доктор філософських наук, професор. Автор понад 350 наукових праць, серед яких підручники, навчальні та навчально-методичні посібники, монографії з проблем педагогічної майстерності, неперервної професійної освіти, етики та естетики, теорії української та зарубіжної культури.

168. **Лук'янова Л.** "Крізь призму друкованого тексту спілкуєшся з особистістю" / Л. Лук'янова // Освіта і суспільство. – Київ, **2024**. – № 9/10 (88/89). – С. 20.

Іван Зязюн – фундатор нового напрямку педагогічної науки і засновник наукової школи з проблем педагогічної майстерності, яка виховала не одне покоління вчених України.

169. **Міхальський Я.** Іван Андрійович Зязюн – Майстер педагогічної етики / Я. Міхальський // Освіта і суспільство. – Київ, 2024. – № 9/10 (88/89). – С. 22–23.

Питання педагогічної етики вчителя викликає дуже цікаві роздуми про його діяльність, оскільки це не лише основа ефективності виховних впливів, але передусім рівень культури, що проявляється в різних професійних і непрофесійних ситуаціях.

170. **Ничкало Н.** Десятиліття без академіка Івана Зязюна, проте з ідеями його гуманістичної концепції / Н. Ничкало // Освіта і суспільство. – Київ, 2024. – № 9/10 (88/89). – С. 18–19.

"Пощастило мені понад 20 років працювати разом з Іваном Андрійовичем Зязюном, вчитися у нього, бачити глибинні витoki української педагогіки, по-філософськи долати перепони, осмислювати суперечності і перспективи розвитку педагогіки як науки про Людину і для Людини в умовах незалежної України".

Казьмирчук Григорій Дмитрович – історик, професор КУ

171. **Соловйова Т.** Невтомний трудар української історичної ниви (До 80-річчя від дня народження доктора історичних наук, професора Г. Д. Казьмирчука) / Т. Соловйова, О. Ткаченко, Т. Ткаченко // Український літопис. – Переяслав, 2024. – Вип. 3. – С. 94–99.

Кей Еллен (Ellen Key) – педагог, прихильниця вільного виховання; засновниця Шведського робітничого інституту в Стокгольмі

172. **Міхно О.** 175 років від дня народження Еллен Кей (Ellen Key; 1849–1926), шведської педагогині, письменниці / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Київ, 2024. – № 12 (81). – С. 20.

Еллен Кей (Ellen Key; 1849–1926) – шведська педагогиня, письменниця. Авторка книги "Століття дитини" (1900), один із розділів якої – "Школа майбутнього" –

присвячений детальному опису експериментальних шкіл, які з'явилися в останні десятиліття XIX ст. Такі школи сприяли переосмисленню традиційної практики викладання, активному застосуванню новітніх методів навчання, підтримці творчої активності учнів, фізичному вихованню та психологічному комфорту вихованців. Реформаторські концепції Е. Кей щодо ідей вільного виховання дітей на початку XX століття викликали значний резонанс у суспільстві, привертаючи увагу науковців, педагогів, батьків та широкого загалу.

**Кершенштейнер Георг (Georg Kerschensteiner) – німецький педагог,
автор теорії громадянського виховання**

173. **Міхно О.** 170 років від дня народження Георга Кершенштейнера (Georg Kerschensteiner; 1854–1932), німецького педагога, автора теорії громадянського виховання, одного з фундаторів музейної педагогіки / О. Міхно // Освіта і суспільство. – К., **2024**. – № 7 (76). – С. 21.

Кершенштейнер вважав, що основне завдання школи – громадянське виховання, тобто виховання людей, переконаних у необхідності беззаперечної слухняності існуючій державі. Корисний громадянин повинен прагнути і вміти служити державі, віддавати їй усе, що він має.

**Кониський Григорій Осипович – ректор Київської Академії, філософ,
письменник, проповідник**

174. **Іванюк О.** 300 років від дня народження Григорія Осиповича Кониського (1717-1795) / О. Іванюк // Миті історії: особи й події : [довід. для студентів] / Каф. історії України, Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка ; [упоряд.: М. М. Будзар, С. В. Виноградов, О. Л. Іванюк та ін.]. – Київ : Streamline, **2017**. – С. 94–95.

Кониський Григорій Осипович, чернець ім'я Георгій (1717–1795) – учений, філософ, письменник, проповідник, ректор Києво-Могилянської академії, архієпископ Мстиславський, Оршанський і Могильовський (Білоруський).

**Корф Миколи Олександрович – педагог, просвітник, земський діяч,
почесний член Женевської Академії наук**

175. **Міхно О.** 190 років від дня народження Миколи Корфа (1834–1883), педагога і просвітника, земського діяча / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Київ, **2024**. – № 7 (76). – С. 20–21.

На Донеччині відзначають 190 років від дня народження видатного педагога, просвітителя та мецената Миколи Корфа.

Кузь Володимир Григорович – педагог, професор

176. **Діордій К.** Володимир Григорович Кузь – легендарний педагог, управлінець, інноватор / К. Діордій // Сучасна освіта: стратегії та технології навчання молоді і дорослих. – Переяслав, **2024**. – С. 185–190.

У плеяді світочів української науки, ратаїв педагогічної ниви почесне місце належить Володимирі Григоровичу Кузю, докторові педагогічних наук, професору, академікові, особистості оригінального мислення і виняткової працездатності. Нині доробок ученого налічує понад 250 наукових публікацій: монографій, посібників, статей. Під його керівництвом і консультуванням захищено більше трьох десятків докторських та кандидатських дисертацій.

**Лодій Петро Дмитрович – представник закарпатської прогресивної
інтелігенції, вчений філософ, педагогічний діяч**

177. **Міхно О.** 260 років від дня народження Петра Лодія (1764–1829), українського освітнього діяча, педагога / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Київ, **2024**. – № 5 (74). – С. 21.

Лодій Петро Дмитрович (1764–1829) – український філософ, письменник, поет, правник, педагог. У 1787 році закінчив Львівський університет, де згодом був професором логіки, метафізики й моральної філософії. З 1802 року – професор філософії, чистої та прикладної математики в Ягеллонському університеті у Кракові. У 1803 році, після заснування у Санкт-Петербурзі головного педагогічного

інституту, запрошений його керівництвом на кафедру логіки, метафізики і моральної філософії, де викладав теоретичну та практичну філософію.

Мірчук Іван – філософ, історик культури, педагог

178. **Кокош А.** Іван Мірчук – основоположник української вищої школи в еміграції / А. Кокош // Народознавчі зошити. – Львів ; Київ, **2022**. – № 6 (168). – С. 1361–1366.

Оглоблин Олександр Петрович – історик, професор Київського університету

179. **Ляпіна О.** О. П. Оглоблин: організаційна і викладацька діяльність у Київському інституті народної освіти (1920–1930 роки) / О. Ляпіна // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, **2023**. – Вип. 2 (157). – С. 44–49.

Олександр Оглоблин – одна з найцікавіших постатей української історіографії ХХ ст. Дослідники життя і творчості історика акцентували передусім його наукову діяльність, натомість дуже побіжно згадуючи викладацьку роботу. Мета дослідження – розглянути науково-організаційної аспект діяльності вченого в Київському інституті народної освіти.

Петерсен Петер (Peter Petersen) – педагог

180. **Міхно О.** 140 років від дня народження Петера Петерсена (Peter Petersen; 1884–1952), німецького педагога, творця "Єна-плану" / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Кмів, **2024**. – № 6 (75). – С. 22.

Петерсен – прихильник організації єдиного виховання і навчання для всіх верств населення, що було для того часу проявом соціальної сміливості та демократизму. Спільно з дружиною Ельзою Мюллер (Петерсен; 1891–1968) заклав теоретичні засади нового напрямку в організації педагогічного процесу, в якому вирішальне значення відводиться активній самотійній діяльності дітей та їхній соціалізації.

Пібоді Елізабет (Elizabeth Palmer Peabody) – американська педагогиня

181. **Міхно О.** 220 років з дня народження Елізабет Пібоді (Elizabeth Palmer Peabody; 1804–1894), американської педагогині, послідовниці Фребеля / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Київ, **2024**. – № 5 (74). – С. 21–22.

Елізабет Палмер Пібоді (Elizabeth Palmer Peabody; 1804–1894) – американська вихователька, що відкрила перший англomовний дитячий садок у США. Також відома першим перекладом англійською мовою буддійського священного писання. Протягом 1834–1835 років вона працювала помічником викладача у Еймаса Олкотта у його експериментальній школі Temple School у Бостоні. Саме тоді, задовго до більшості педагогів, Пібоді дійшла висновку, що гра для дітей має величезне розвивальне та освітнє значення. Після закриття закладу вона видала "Записки про школу" (Record of a School), в яких загалом окреслила школу Олкотта та його філософію виховання дітей молодшого віку, засновану на німецькому досвіді.

Саломон Отто (Otto Salomon) – шведський педагог, автор шведської (Неєської) системи трудового навчання

182. **Міхно О.** 175 років від дня народження Отто Саломона (Otto Salomon; 1849–1907), шведського педагога, автора шведської ("Неєської") системи трудового навчання / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Київ, **2024**. – № 11 (80). – С. 21.

Сахра Степан – різьбяр та дизайнер, викладач

183. **Гаврилюк Р.** Традиційні та новаторські підходи у педагогічній діяльності Степана Сахра / Р. Гаврилюк // Тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції "Гагенмейстерські читання": [на тему]: Європейська Україна: культура, мистецтво, ідентичність : К-ПНУ ім. І. Огієнка, м. Кам'янець-Подільський, 1–2 груд. 2023 р. / "Гагенмейстерські читання", міжнар. наук.-практ. конф. ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка (Україна)

[та ін. ; упоряд.: С. Луць ; редкол.: С. Копилов та ін.]. – Кам'янець-Подільський, 2024. – С. 102–104.

Художня обробка дерева – невід'ємна складова української культури та народного мистецтва. А історія художнього деревообробництва багата особистостями, які були залюблені в свою справу і намагалися передати набуті знання своїм учням та послідовникам. Саме про таку особистість йшла мова під час круглого столу "Мистецька спадщина Степана Сахра" з нагоди 100-річчя з дня народження майстра художньої обробки дерева, різьбяр та дизайнера, викладача, який за своє життя виховав сотні митців у Вижницькому та Косівському художніх училищах.

Стельмахович Мирослав – педагог, дослідник української етнопедагогіки

184. **Міхно О.** 190 років від дня народження Мирослава Стельмаховича (1834-1998), українського педагога, фахівця з етнопедагогіки, дійсного члена НАПН України (1992) / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Київ, 2024. – № 6 (75). – С. 21–22.

Степанишин Борис Ількович – педагог, літературознавець

185. **Овдійчук Л.** "...Любив рідний край і пристрасно жадав щастя ненці-Україні та був заангажований нею". До сторіччя від дня народження Бориса Степанишина / Л. Овдійчук // Слово Просвіти. – Київ, 2025. – 3–9 квіт. (№ 13). – С. 6–7.

186. **Філіпчук Г.** Світильник українського духу [Степанишин Борис Ількович] / Г. Філіпчук // Слово Просвіти. – Київ, 2025. – 10–16 квіт. (№ 14). – С. 2–3.

Стецюк Володимир Васильович – геоморфолог, професор КУ

187. **Бортник С. Ю.** Вибрані матеріали інтернет-сайту Професора. Сторінка "Біографічні відомості" [Стецюк Володимир Васильович]

/ С. Ю. Бортник, М. О. Мороховський, Ю. А. Сілецький // Дослідник, науковець, викладач: класика університетської освіти : (до 60-річчя від дня народж. проф. Володимира Стецюка) / Бортник С. Ю., Мороховський М. О., Сілецький Ю. А. ; Сергій Бортник, Микола Мороховський, Юрій Сілецький ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Акад. наук вищої освіти України. – Одеса : Олді+, 2024. – С. 160–209.

До 60-річчя від дня народження професора Володимира Стецюка. Стецюк Володимир Васильович (1947) – географ, геоморфолог, еколог. Доктор географічних наук, професор. Від 1976 – у Київському університеті, де пройшов шлях від старшого інженера до професора кафедри землезнавства та геоморфології. Наукові дослідження: загальна, інженерна та екологічна геоморфологія, природа та етнокультурне середовище України, геологічні та геоморфологічні пам'ятки України. Один із засновників нового науково-прикладного напрямку – екологічної геоморфології.

188. Бортник С. Ю. Професор Володимир Стецюк (матеріал до ювілейного видання на честь 175-річчя Київського національного університету мені Тараса Шевченка) / С. Ю. Бортник, М. О. Мороховський, Ю. А. Сілецький // Дослідник, науковець, викладач: класика університетської освіти : (до 60-річчя від дня народж. проф. Володимира Стецюка) / Бортник С. Ю., Мороховський М. О., Сілецький Ю. А. ; Сергій Бортник, Микола Мороховський, Юрій Сілецький ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Акад. наук вищої освіти України. – Одеса : Олді+, 2024. – С. 5–10.

Тимошик Микола Степанович – журналіст, письменник

189. Дацюк Г. Просвітлений Україною [Тимошик Микола Степанович] / Г. Дацюк // Слово Просвіти. – Київ, 2025. – 23–29 січ. (№ 3). – С. 3.

18 січня день народження відзначив журналіст, письменник, професор Микола Тимошик, унікальна особистість.

Торндайк Едвард Лі (Edward Thorndike) – американський психолог і педагог

190. **Міхно О.** 150 років від дня народження Едварда Торндайка (Edward Thorndike; (1874-1949), американського психолога і педагога / О. Міхно // Освіта і суспільство. – К., **2024**. – № 8 (77). – С. 21.

Едвард Лі Торндайк (Edward Lee Thorndike; 1874–1949) – американський психолог і педагог. Президент Американської психологічної асоціації в 1912 році. З 1904 – професор Колумбійського університету, в якому пропрацював 50 років. Автор 507 публікацій. Один із засновників біхевіоризму, який розглядає поведінку людини як результат взаємодії організму з навколишнім середовищем.